

МАҲАЛЛАБАЙ ИШЛАШ ТИЗИМИНИ БОШҚАРИШ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШНИНГ АМАЛИЙ МЕХАНИЗМЛАРИ

Косимжонов Нозимжон Козимжонович

Мустақил изланувчи PhD, 08.00.13 – Менежмент

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви
академияси

Н. Хамраҳужаев

Илмий раҳбар: и.ф.н., доц.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20424133>

«Ўзбекистон – 2030» стратегияси (ПФ-158-сон, 11.09.2023) маҳаллани мамлакат ижтимоий-иқтисодий ривожланишининг асосий тузилмасига айлантириш вазифасини белгилаган. Маҳалла ишлари ва тадбиркорликни ривожлантириш агентлиги 2023 йилги маълумотларига кўра, 9 441 та маҳалланинг фақат 37% «аъло», 3,3% эса «қониқарсиз» баҳо олган. Бу тизим самарадорлигини ошириш заруриятини тасдиқлайди.

Самарадорликни ошириш бўйича биринчи таклиф — кадрлар тизими: Давлат бошқаруви академияси асосида маҳалла етилиги ходимлари учун модулли малака ошириш дастури жорий этилиши лозим (замонавий менежмент, рақамли саводхонлик, ижтимоий иш, тадбиркорлик).

Иккинчи таклиф — молиявий механизмлар: маҳалла бюджетини шакллантириш, маҳаллий солиқ тушумларидан маълум улушни маҳалла фондига йўналтириш. Германиянинг Soziale Stadt дастури тажрибаси барқарор молиялашнинг ҳал қилувчи аҳамиятини тасдиқлайди.

Учинчи таклиф — рақамли трансформация: online-mahalla.uz платформасини барча 9 441 та маҳаллада тўлиқ жорий этиш, «Темир дафтар» реестрини МХК, солиқ органлари ва бандлик агентлиги тизимлари билан интеграция қилиш. Бу маҳалла ходимларига янада аниқроқ маълумотлар асосида қарор қабул қилишга имкон беради.

Тўртинчи таклиф — ошкора мониторинг: тўрт ўлчов (хизматлар қамрови, аҳоли қаноатланарлиги, иқтисодий самарадорлик, институционал ривожланиш) бўйича йиллик рейтинг натижалари оммага эълон қилиниши лозим. Ошкоралик — жамоат назоратининг асосий воситасидир. Рейтинг натижалари ресурс тақсимоти билан боғлиқ бўлиши юқори натижаларни рағбатлантиради.

Хулоса: маҳаллабай ишлаш тизимини бошқариш самарадорлигини ошириш учун кадрлар, молия, рақамлаштириш ва мониторинг йўналишларида комплекс ёндашув талаб этилади. Ушбу таклифлар «Ўзбекистон – 2030» стратегиясини маҳалла даражасида самарали амалга ошириш учун муҳим амалий восита бўлиб хизмат қилади.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг ПФ-158-сон Фармони, 11.09.2023 йил «Uzbekiston-2030 strategiyasi togrisida». — Lex.uz. — URL: <https://lex.uz/docs/6600413>.
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг ПФ-60-сон Фармони, 28.01.2022 йил «Янги Ўзбекистоннинг 2022-2026 йилларга мўлжалланган тараqqiyot

стратегияси тўғрисида». — URL: <https://lex.uz/docs/5841063>.

3. Ўзбекистон Республикасининг 758-I-сон Қонуни, 14.04.1999 йил «Фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида» (ЗРУ-350-сон, 22.04.2013 й. таҳририда). — URL: <https://lex.uz/acts/86238>.

4. Маҳалла ишлари ва тадбиркорликни ривожлантириш агентлиги. 2023 йилги фаолият ҳисоботи. — Тошкент, 2023. — URL: <https://mahalla.gov.uz>.

5. Косимжонов Н.К. Маҳаллабай ишлаш тизимини бошқариш самарадорлиги: PhD дис., 08.00.13 «Менежмент» ихтисослиги бўйича. — Тошкент: Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси, 2025.

6. Ташназаров С. Хизмат кўрсатиш соҳасини ривожланишида синергетик ёндошувнинг намоён бўлиш хусусиятлари. — Тошкент: Наврўз нашриёти, 2017. — 12–13 б.

7. «Online-mahalla» yagona platforma. — URL: <https://online-mahalla.uz> (мурожаат санаси: 25.04.2026).

8. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари маълумотлар базаси. — URL: <https://lex.uz>